

CELÂLEDDİN ES-SUYÛTÎ VE ARAP GRAMERİNDEKİ YERİ

Dr. Muhammed ÇETKİN

CELÂLEDDİN ES-SUYÛTÎ
VE
ARAP GRAMERİNDEKİ YERİ

Dr. Muhammed ÇETKİN

Bu çalışma, 15. yüzyıl Arap Gramerinin önde gelen isimlerinden biri olan Celâleddin es-Suyûtî'nin hayatını, eserlerini ve onun Arap Gramerine ve metodolojisine katkılarını ele almaktadır. Yaşadığı dönemde Mısır'da Memlûkler hüküm sürüyorlardı. Suyutî, ülkenin siyasî, ekonomik ve sosyal durumun zayıfladığı bir dönem olan Mısır Memlûklerinin son döneminde yaşamıştır. Küçük yaşta babasını kaybeden Suyutî, babasının arkadaşlarının yardımıyla eğitimini tamamlamıştır. Tefsir, hadis, fıkıh, kelam, dil, edebiyat ve nahiv alanında söz sahibi olacak kadar eğitim almıştır. Ayrıca az da olsa tıp alanında da eğitim almıştır. Bu çalışmamızda kaynak olarak Arap edebiyatı alanında yazılmış eski kaynaklar ve modern dönemde konuyla ilgili yapılmış araştırmalar esas alınmıştır.

SONÇAĞ YAYINCILIK MATBAACILIK
İstanbul Cad. İstanbul Çarşısı No: 48/48
İskitler 06070 ANKARA
T: (312) 343 36 67
soncag yayincilik@gmail.com
www.soncag yayincilik.com.tr

**CELÂLEDDÎN ES-SUYÛTÎ
VE
ARAP GRAMERİNDEKİ YERİ**

Dr. Muhammed ÇETKİN

Kitabın Adı : CELÂLEDDİN ES-SUYÛTÎ VE ARAP GRAMERİNDEKİ YERİ
Editör : M. Bilal TOLAN
Yazar : Dr. Öğr. Üyesi Muhammed ÇETKİN

1. Baskı : Kasım 2020 ANKARA

ISBN : 978-625-7714-28-0

Yayın No : 945

© Dr. Öğr. Üyesi Muhammed ÇETKİN

Tüm hakları yazarına aittir. Yazarın izni alınmadan kitabın tümünün veya bir kısmının elektronik, mekanik ya da fotokopi yoluyla basımı, çoğaltılması yapılamaz. Yalnızca kaynak gösterilerek kullanılabilir.

SONÇAĞ AKADEMİ

İstanbul Cad. İstanbul Çarşısı No.: 48/49 İskitler 06070 ANKARA

T / (312) 341 36 67 - GSM / (533) 093 78 64

www.soncagyayincilik.com.tr

soncagyayincilik@gmail.com

Yayıncı Sertifika Numarası: 47865

BASKI VE CİLT MERKEZİ

UZUN DİJİTAL MATBAA, SONÇAĞ YAYINCILIK MATBAACILIK TESCİLLİ MARKASIDIR.

İstanbul Cad. İstanbul Çarşısı No.: 48/48 İskitler 06070 ANKARA

T / (312) 341 36 67

www.uzundijital.com

uzun@uzundijital.com

İÇİNDEKİLER

SİMGELER VE KISALTMALAR DİZİNİ.....	III
TRANSKRİPSİYON SİSTEMİ	IV
ÖNSÖZ.....	V

GİRİŞ

SUYÛTÎ'NİN YAŞADIĞI DÖNEM VE BU DÖNEME KADAR YAPILAN ARAP DİLİ VE GRAMERİ ÇALIŞMALARI	1
I. SUYÛTÎ'NİN YAŞADIĞI DÖNEME GENEL BİR BAKIŞ	1
A. SİYASÎ DURUM	1
B. SOSYAL DURUM.....	17
C. İLMÎ VE EDEBÎ DURUM.....	23
II. 15. YÜZYIL SONUNA KADAR YAPILAN ARAP DİLİ VE GRAMERİ ÇALIŞMALARI	32
A. Gramer Çalışmaları ve Buna Sebep Olan Âmiller	32
B. Gramer Ekolleri	40

BİRİNCİ BÖLÜM

CELÂLEDDİN ES-SUYÛTÎ'NİN HAYATI VE ESERLERİ.....	63
1.1. HAYATI.....	63
1.2. DİNÎ ANLAYIŞI.....	79
1.3. SEYÂHATLERİ.....	81
1.3.1. Hicaz Yolculuğu.....	82
1.3.2. Mısır Yolculuğu	83
1.4. ESERLERİ.....	85
1.4.1. Eserlerinin Sayısı.....	86
1.4.2. Suyûtî'nin Bazı Eserlerinin Tanıtımı.....	89
1.5. HOCALARI.....	111
1.6. TALEBELERİ	115
1.7. BULUNDUĞU GÖREVLER	117
1.8. SUYÛTÎ HAKKINDAKİ GÖRÜŞLER	119
1.9. SUYÛTÎ'NİN TARTIŞMALARI.....	120
1.10. SUYÛTÎ VE ESERLERİ ÜZERİNDE YAPILAN ÇALIŞMALAR.....	125

İKİNCİ BÖLÜM

SUYÛTÎ'NİN ARAP DİLİNDEKİ YERİ VE ÇEŞİTLİ GÖRÜŞLERİ	131
2. SUYÛTÎ'NİN ARAP DİLİNDEKİ YERİ.....	131
2.1. DİLE DAİR GÖRÜŞLERİ	136
2.1.1. Dilin Tanımı	136

2.1.2. Dillerin Kaynağı Meselesi.....	139
2.1.3. Suyûtî'nin Dil Alanındaki Çalışmaları.....	148
2.2. SUYÛTÎ'NİN NAHİV USÛLÛNE DAİR GÖRÜŞLERİ VE DELİLLERİ.....	152
2.2.1. Suyûtî'ye Göre Nahvin Kaynakları.....	156
2.2.2. Semâ Metodu.....	157
2.2.3. İcmâ' Metodu.....	174
2.2.4. Kıyas Metodu.....	176
2.2.5. İstishâb.....	183
2.2.6. İstihsân.....	184
2.2.7. İstidlâl.....	185
2.3. SUYÛTÎ'NİN DİL EKOLLERİ İÇERİSİNDEKİ YERİ.....	187
2.3.1. Basra Ekolü Hakkındaki Görüşleri.....	187
2.3.2. Suyûtî'nin Basralılara Muhalefeti.....	199
2.3.3. Kûfe Ekolü Hakkındaki Görüşleri.....	200
2.3.4. Kûfe Ekolüne Muhalif Olduğu Görüşleri.....	205
2.3.5. Suyûtî'nin Cumhur'un Görüşlerine Yaklaşımı.....	212
2.3.6. Suyûtî'nin Cumhura Muhalefeti.....	216
2.3.7. Suyûtî'nin Diğer Nahivcilerin Görüşlerine Yaklaşımı.....	216
2.4. SUYÛTÎ'YE GÖRE MÜFESSİRİN BİLMESİ GEREKEN KAİDELER.....	224
2.4.1. Zamirlerle İlgili Kaideler.....	225
2.4.2. Müzekkerlik ve Müenneslik.....	232
2.4.3. İsimlerde Marife ve Nekrelik.....	234
2.4.4. Müteradif Zannedilen Aslında Müteradif Olmayan Kelimeler.....	237
2.4.5. İsim veya Fiille Hitap.....	243
2.4.6. Fiilin Teceddüt İfade Etmesine Dair Bazı Esaslar.....	243
2.4.7. Masterla İlgili Kaide.....	244
2.4.8. Atıfla İlgili Kaide.....	244
2.5. SUYÛTÎ'NİN İRÂB İLE İLGİLİ GÖRÜŞLERİ.....	246
2.5.1. İrâbın Tanımı.....	246
2.5.2. Kur'an'ın İrabı.....	249
2.5.3. Mâna - İrab Münasebeti.....	253
2.6. SARF VE NAHİVLE İLGİLİ EDATLAR.....	254
2.7. BELAGATTA SUYÛTÎ.....	264
SONUÇ.....	267
KAYNAKÇA.....	274